

Европски закон за пристапност: *Што е ново за потрошувачите?* Информативна брошура

Преглед

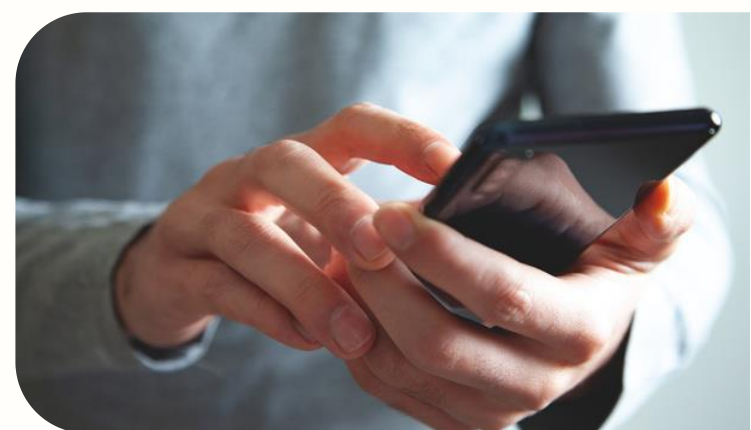
Европскиот закон за пристапност (European Accessibility Act – EAA) е директива на ЕУ со која се воспоставуваат заеднички барања за пристапност до низа производи и услуги низ целата Европска Унија. Неговата цел е да им овозможи на потрошувачите со попреченост да имаат подеднаков пристап и подеднаква можност да користат производи и услуги како и сите останати.

Директивата е усвоена во 2019 година, а се однесува на економските оператори – вклучувајќи ги производителите, увозниците, давателите на услуги и дистрибутерите на Единствениот пазар на ЕУ. Усогласеноста станува задолжителна од 28 јуни 2025 година.

Опфатени производи

Со Европскиот закон за пристапност се опфатени следните категории на производи:

- Компјутерски хардверски системи за општа намена (на пр., десктоп компјутери, лаптопи, таблети)
- Оперативни системи за горенаведените уреди
- Терминали за плаќање (на пр., во малопродажната мрежа)
- Терминали за самопослужување поврзани со услугите опфатени со законот (на пр., банкомати, машини за билети, киосци за пријавување)
- Паметни телефони и интерзаконивна потрошувачка терминална опрема за електронска комуникација и аудиовизуелни медиуми
- Е-читачи (на пр., Kindle, Tolino).

Покриени услуги

Со Европскиот закон за пристапност исто така се бара пристапност за следните категории на услуги:

- Електронски комуникациски услуги (на пр., мобилни и широкопојасни услуги)
- Платформи за аудиовизуелни медиумски услуги (на пр., услуги за стриминг, апликации за емитување)
- Банкарски услуги за потрошувачи (на пр., пристап до банкомат, онлајн банкарство, услуги за сметки)
- Е-книги
- Платформи за е-трговија (на пр., онлајн продавници, мобилни апликации)
- Услуги поврзани со транспорт, ограничени на аспекти на информации и билети (исклучувајќи ги повеќето урбани и субурбани како и регионални услуги, освен оние кај кои се воведени терминали за самопослужување).

Имплементација и стандардизација

- За да ја поддржи имплементацијата, Европската Комисија им даде задача на Европските тела за стандардизација да развијат хармонизирани стандарди според Мандатот М/587. Стандардите ќе обезбедат презумпција на усогласеност со законот.
- Директивата е со минимум хармонизација, што подразбира дека земјите-членки на ЕУ можат да одат подалеку од барањата наведени во Директивата при нејзиното пренесување во националното законодавство.
- Директивата се применува на новите производи и услуги пласирани на пазарот по истекот на рокот. Постоечките понуди може да бидат ослободени во зависност од нивниот статус на модификација по 2025 година.

Што прави ANEC?

ANEC работи на тоа да обезбеди дека Европскиот закон за пристапност носи вистински подобрувања за потрошувачите преку застапување на нивните интереси во стандардизацијата и политиките.

Придонес кон стандардите: ANEC помага во развојот и ревидирањето европските стандарди кои ја поддржуваат примената на Европскиот закон за пристапност.

- **3 нови хармонизирани стандарди:**

1. Пристапност до информации поврзани со производи кои не се од областа на информативна и телекомуникациска технологија
2. Пристапност до услуги за поддршка поврзани со производи и услуги (сервиси за помош, кол-центри, техничка поддршка, телекомуникациски услуги за поддршка на лица со попреченост и услуги за обука)
3. Пристапност и интероперабилност на комуникациите во итни случаи и за одговарање на комуникациите во итни случаи од страна на центрите за одговарање на јавни безбедносни повици (PSAPs) (вклучувајќи го и единствениот Европски број за итни случаи 112)

- **Европски стандарди што треба да се ревидираат:**

1. EN 301 549 „Барања за пристапност за ИКТ производи и услуги“
2. EN 17161: 2019 „Дизајн за сите – Пристапност по пристапот Дизајн за производите, стоките и услугите – Проширување на опсегот на корисници “
3. EN 17210:2021 „Пристапност и употребливост на изградената средина – Функционални барања “

- **Исто така, да се ревидираат:**

- CEN/CLC/ETSI TR 101551:2014 „Насоки за примена на критериуми за доделување поврзани со пристапноста, соодветни за јавни набавки на ИКТ производи и услуги во Европа“
- CEN/CLC/ETSI/TR 101 552 „Насоки за примена на оцена на сообразноста со барања за пристап за јавните набавки на ИКТ производи и услуги во Европа“.

Промовирање на инклузијата: ANEC се залага за универзален дизајн и гарантира дека ставовите на лицата со попреченост и потрошувачите од сите возрасти и способности се одразуваат во техничката работа.

Справување со доцнењата: ANEC изразува загриженост во врска со доцнењето со испораката на стандардите и во меѓувреме го охрабрува користењето на постоечките за да се избегне неизвесност и нееднаква примена.

Соработка со партнери: Заедно со Европскиот форум за лица со попреченост (EDF), ANEC формираше проектен тим за следење на напредокот и залагање за инклузивни, практични стандарди.

